PLASTI PLANKTON

Mikroplastik

🧩 Mikroplastik – niewidzialny wróg. Czym jest mikroplastik?
Zamknijcie oczy i wyobraźcie sobie okruszki, które spadają wam z kanapki. A teraz wyobraźcie sobie jeszcze mniejsze okruszki, mniejsze niż ziarenka maku! To malutkie kawałeczki plastiku, mniejsze niż 5 mm. Są tak maleńkie, że prawie ich nie widzimy! Potrzebujemy lupy, żeby je dostrzec!

Wyobraźcie sobie, że jesteście głodną rybką. Płyniecie sobie w wodzie i widzicie coś błyszczącego, co wygląda jak pyszny plankton. Mmm, obiadek! Ale zaraz... to nie jest jedzenie! Ryby, ptaki, foki i inne zwierzęta połykają mikroplastik, myśląc, że to smaczny kąsek. Kiedy trafia do ich brzuszków, mikroplastik:

- blokuje układ pokarmowy jak korek w wannie — nic nie może przepłynąć!
- wprowadza trucizny do ich ciał — jakby ktoś dolał do soku coś gorzkiego i niedobrego
- utrudnia oddychanie i trawienie — jakbyście mieli czkawkę, która nie mija.

💡 Czy wiesz, że...
Naukowcy odkryli, że w 2025 roku w każdej tonie piasku na dnie dużego akwenu wodnego jest 200-300 maleńkich kawałków mikroplastiku, a przy ujściach rzek nawet 500! To tak jakby w waszej piaskownicy co piąte ziarenko nie było piaskiem, tylko plastikiem!

ZANIECZYSZCZENIA

Chemiczne dodatki plastiku

🚿 Chemiczne dodatki plastiku (Bisfenol A, ftalany)
Wyobraźcie sobie niewidzialny magiczny proszek, który dodaje się do tworzyw sztucznych, żeby był miękki jak wasza ulubiona zabawka albo twardy jak klocki. Przykładem jest Bisfenol A (BPA). Trudna nazwa, prawda? Możemy go nazwać „Pan B” — niewidzialny i podstępny!

☠️ Jak szkodzą?
Wyobraźcie sobie, że w waszym ciele są różne przyciski i pokrętła sterujące, jak w kokpicie samolotu. Te chemikalia potrafią naciskać przyciski, których nie powinny! Powodują zaburzenia hormonalne u zwierząt i ludzi — sprawiają, że ciało nie wie, co ma robić! Jak niewidzialni szpiedzy trafiają do wody i kumulują się w ciałach zwierząt — zostają tam na długo, jak niechciani goście!

📌 Czy wiesz, że... BPA może wpłynąć na rozwój organizmu już na etapie życia płodowego? To znaczy, że nawet maleńkie dzieci, które jeszcze są w brzuszkach swoich mam, mogą być przez nie dotknięte! Wyobraźcie sobie, że ten „Pan B” jest tak sprytny, że potrafi przeszkadzać nawet najmniejszym istotkom!

DZIEŃ BEZ ŚMIECENIA 365
11 maja

ORGANIZACJA ODZYSKU OPAKOWAŃ SA
REKOPOL

19. EDYCJA DNIA BEZ ŚMIECENIA

DAJ IM ŻYĆ!

Woda nie jest naturalnym środowiskiem dla odpadów.

www.dzienbezsmiecenia.pl

Partnerzy merytoryczni:

FRUG Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego

wodociągi warszawskie

PUSZKORNICA

Metal, aluminium

⏳ Czas rozkładu w wodzie: Kochani, patrzcie! Ta błyszcząca puszka wygląda jak skarb, ale dla morskich stworzeń to prawdziwy kłopot! Aluminiowa puszka może przebywać w podwodnym świecie od 50 do 200 lat, to dłużej niż Wy będziecie żyć! W tym czasie uwalnia do wody niewidzialne związki, które są jak złe zaklęcia dla mieszkańców wodnych.

☠️ Szkodliwość:
Zamknijcie oczy i wyobraźcie sobie swoją wannę pełną wody, w której się kąpiecie. Teraz wyobraźcie sobie, że jedna mała puszka może sprawić, że cała ta woda w wannie staje się trująca! Jedna rdzewiejąca puszka może zatruć aż 40 litrów wody! Małe stworzonka jak krewetki i drobne ryby bardzo cierpią przez te trucizny — czują się jak wy, gdy boli was brzuszek po zjedzeniu czegoś niedobrego.

♻️ Recykling:
Uwaga, nadchodzi superbohater recyklingu! Aluminium to prawdziwy mistrz — można je przetwarzać nieskończoną liczbę razy, oszczędzając przy tym 95% energii! To jakby wasza ulubiona zabawka mogła być odnawiana w nieskończoność i nigdy się nie zepsuła!

REKIN CYKLINIARZ

Plastk, folia

⏳ Czas rozkładu w wodzie:
Moi mali Odkrywcy! Gdyby wasi pra-pra-pradziadkowie wyrzucili plastikową butelkę do wody, gdy byli dziećmi, ta butelka wciąż by tam była! A wasze prawnuki też by ją zobaczyły! Plastik to prawdziwy uparciuch wśród odpadów — rozkłada się od 100 do 1000 lat! Zwykła butelka PET potrzebuje około 450 lat, by zniknąć.

☠️ Szkodliwość:
Wyobraźcie sobie, że dostajecie na obiad kolorowe cukierki, które tak naprawdę są z plasteliny! Mmm, nie smakują dobrze, prawda? Ten mikroplastik z różnych plastikowych produktów jest jak fałszywy pokarm — zjadają go wszystkie zwierzęta wodne, od maleńkiego zooplanktonu po duże dorsze i foki. Na plastiku tworzą się też całe kolonie bakterii zwane "plastisferą", to jak podwodne miasteczka pełne złośliwych mikrobów, które przenoszą choroby.

♻️ Recykling:
Plastik jest trwałym i lekkim materiałem, który można przetworzyć zazwyczaj kilka razy. To jak wasze ulubione zabawki — po jakimś czasie zaczynają się psuć i nie da się ich już naprawić.

KOLCZATKA SZKLISTA

Szkło

⏳ Czas rozkładu w wodzie:
Zamknijcie oczy i wyobraźcie sobie dinozaury, zamki rycerskie, piramidy... a teraz pomyślcie, że szklana butelka wyrzucona do wody przetrwa to wszystko i jeszcze więcej! Szkło to jeden z najbardziej trwałych odpadów — jego pełny rozpad może trwać nawet 4000 lat! Czy wiecie, że butelka, którą ktoś dziś wyrzuci, może leżeć na dnie dłużej niż istnieją wszystkie znane nam cywilizacje?

☠️ Szkodliwość:
Oj, biedne wodne zwierzątka! Choć szkło nie uwalnia toksycznych związków, to jego ostre odłamki są jak podstępne podwodne pułapki! Mała foczka może się o nie skaleczyć podczas zabawy, a rybki denne (jak nasze bałtyckie stornie) mogą mieć przez nie uszkodzone skrzela, przez które oddychają. Wyobraźcie sobie, że musicie chodzić boso po plaży pełnej rozbitego szkła — auć! Tak właśnie czują się wodne zwierzątka.

♻️ Recykling:
Szkło to prawdziwy czarodziej wśród odpadów — może być przetapiane i formowane w nieskończoność, nie tracąc swoich supermocy! To jakby mieć magiczną plastelinę, którą możesz formować w kółko i w kółko, a ona nigdy się nie zepsuje!

PANCERNIK KARTONOWY

Papier

⏳ Czas rozkładu w wodzie:
Kochani, zróbmy mały eksperyment! Połóżmy kawałek papieru w miseczce z wodą... Co się dzieje? Papier powoli się rozpada, prawda? W morzu papier może zniknąć po 2 tygodniach, a najdłużej po 6 miesiącach. Ale uwaga, detektywi! Czasem kolorowe tusze i kleje z nadruków mogą pozostawać w wodzie. To jak niewidzialny atrament — nie widzimy go, ale on tam jest!

☠️ Szkodliwość:
Sam papier szybko się rozkłada, ale stosowane czasem w niektórych produktach dodatki chemiczne są jak złe czary dla małych stworzeń wodnych. Wyobraźcie sobie małe małże (omułki), które piją wodę całymi dniami — to ich praca! One filtrują wodę, a możliwe szkodliwe związki z papieru sprawiają, że czują się jak po zjedzeniu czegoś niestrawnego.

♻️ Recykling:
Papier można przetworzyć od 5 do 7 razy zanim się „zmęczy„. To jak wasze ulubione spodnie, które po wielu praniach stają się cieńsze i delikatniejsze, aż w końcu się rozrywają.